

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 1 ====

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Četrtek, 30. avgust 2012 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 3 prazne. Barvna priloga ima 4 strani.

Obča

1. K navedeni obliki sladke vode pripišite delež, ki ga ta zavzema na Zemlji.

Izbirajte med: 68,7 %; 30,1 %; 1,2 %.

Podzemeljska voda: _____

Led: _____

Drugo (reke, jezera, mokrišča): _____

(2 točki)

2. Na črto napišite hidrološki pojem, ki ga opisuje posamezna poved.

Celotno območje, s katerega se stekajo padavine v reko: _____

Spreminjanje (nihanje) pretoka vode v reki čez leto: _____

(2 točki)

3. Navedite tri dejavnike, ki lahko vplivajo na vodostaj rek:

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

4. Imenujte topel morski tok, ki je na sliki 1 v Prilogi k Izpitni poli 1 označen s črko A. Pojasnite vpliv tega morskega toka na letno temperaturno amplitudo obalnih območij Zahodne Evrope.

Ime toka: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

5. Pojasnite vzrok za visoko slanost morske vode na območju, ki je na sliki 2 v Prilogi k Izpitni poli 1 označeno s črko A, in vzrok za nižjo slanost morske vode na območju, označenem s črko B.

Pojasnitev za območje A: _____

Pojasnitev za območje B: _____

(2 točki)

Svet 1

6. Glede na spodnje besedilo imenujte reliefno enoto Avstralije, ki ji pripada osamelec Uluru, in skupino kamnin po nastanku, v katero sodi kamnina, ki ga gradi.

Uluru ali Ayersova skala je največji osamelec na svetu. Najdemo ga skoraj v geografskem središču Avstralije. Znan je že iz kamene dobe, ko so v Avstralijo pripluli Aborigini. Dviguje se 318 metrov nad okolico, v širino meri 2 km, v dolžino pa 3,6 km. Zgrajen je iz rdečkastega peščenjaka in je ena glavnih naravnih znamenitosti celine. Za Aborigine je to sveti kraj.

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2004: Svet: geografija za 2. letnik gimnazij, str. 120. Modrijan. Ljubljana)

Reliefna enota: _____

Skupina kamnin po nastanku: _____
(2 točki)

7. Pomagajte si s sliko 3 v Prilogi k Izpitni poli 1 in pri spodnjih trditvah obkrožite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

Indija leži na isti litosferski plošči kakor Avstralija. DA NE

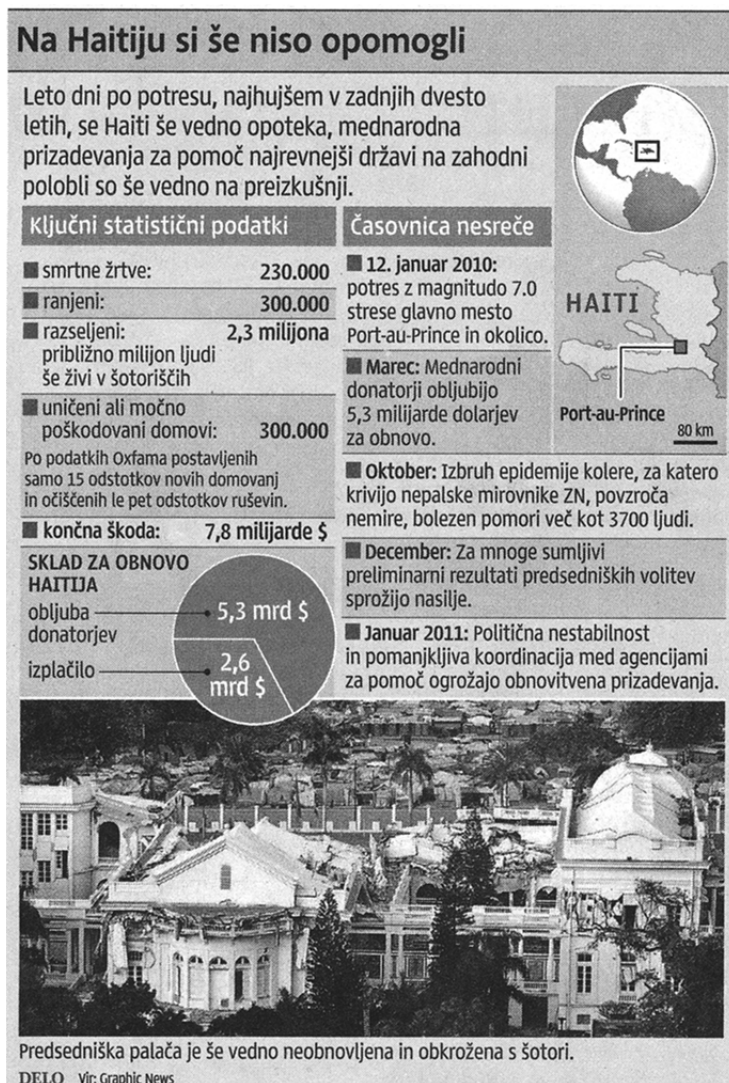
Tajska je potresno bolj ogrožena kakor Indonezijsko otočje. DA NE

Vzhodni rob Južnoameriške plošče poteka ob robu južnoameriške celine. DA NE

(2 točki)

OBRNITE LIST.

8. Slika 1 prikazuje nekatere značilnosti potresa, ki je leta 2010 prizadel Haiti v Karibskem otočju. Opišite vzrok za nastanek potresa in vzrok, da je popotresna obnova države tako dolgotrajna.

Slika 1

(Vir: Časopis Delo, str. 7. 13. 1. 2011, Ljubljana)

Opis vzroka za nastanek potresa: _____

Opis vzroka za dolgotrajno obnovo: _____

(2 točki)

9. Primerjajte Skalno gorovje (vzhodna veriga severnoameriških Kordiljer) in Ande tako, da opišete eno skupno značilnost in eno razliko v reliefu ali tektonskih značilnostih obeh gorovij.

Opis skupne značilnosti: _____

Opis razlike: _____

(2 točki)

10. Opišite eno naravnogeografsko in eno družbenogeografsko značilnost, ki kaže, da je Arabski polotok v marsičem podoben severni Afriki.

Opis naravnogeografske podobnosti: _____

Opis družbenogeografske podobnosti: _____

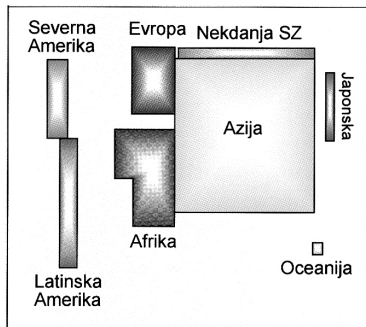
(2 točki)

Svet 2

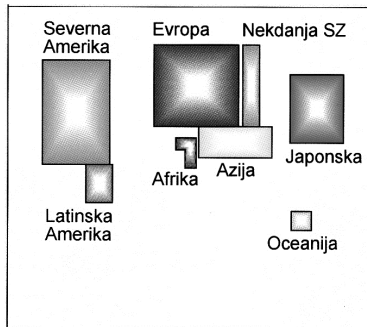
11. Glede na sliko 4 v Prilogi k Izpitni poli 1 napišite toplotni pas, v katerem živi največ ljudi.

Toplotni pas: _____
(1 točka)

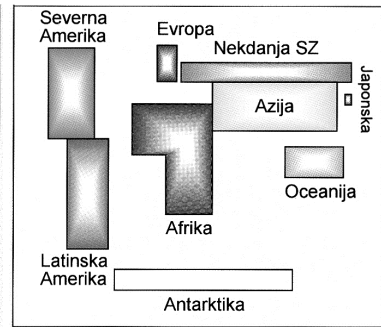
12. Slike 2, 3 in 4 prikazujejo primerjavo celin po velikosti, po številu prebivalcev in po ustvarjenem dohodku. Obkrožite številko, s katero je označena slika, ki prikazuje primerjavo celin po številu prebivalcev.

Slika 2

Slika 3

Slika 4

(Vir slik: Kunaver, J., in drugi, 1999: Geografija, družboslovje, str. 85. DZS. Ljubljana)

(1 točka)

13. Kako imenujemo pojav izjemno hitre rasti prebivalstva? Opišite, zakaj je ta pojav značilnejši za države v razvoju kakor za razvite države.

Pojav: _____

Opis: _____

(2 točki)

14. Napišite tri vzroke, zaradi katerih je smrtnost v številnih afriških državah visoka.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

15. Kateri rasi pripada ženska na sliki 5 v Prilogi k Izpitni poli 1? Na kateri celini je ta rasa najbolj razširjena in na kateri celini, poleg napisane, še živijo pripadniki te rase kot avtohtono prebivalstvo.

Rasa: _____

Celina (rasa je najbolj razširjena): _____

Celina (z avtohtonim prebivalstvom): _____

(2 točki)

16. Pomagajte si s sliko 6 v Prilogi k Izpitni poli 1 in pojasnite vzrok za močno rast števila prebivalcev v zadnjem desetletju na jugozahodu ZDA in vzrok za precej manjšo rast števila prebivalcev na severovzhodu države.

Pojasnitev vzroka:

Jugozahod ZDA: _____

Severovzhod ZDA: _____

(2 točki)

Evropa 1

17. Na črti vpišite ustrezna tipa naravnega rastlinstva, ki sta prikazana na sliki 7 v Prilogi k Izpitni poli 1 in sliki 8 v Prilogi k Izpitni poli 1.

Tip naravnega rastlinstva na sliki 7: _____

Tip naravnega rastlinstva na sliki 8: _____

(2 točki)

18. Opišite dva načina, s katerima so se rastline v sredozemski Evropi prilagodile na podnebne značilnosti.

1 _____

2 _____

(2 točki)

19. Na črto pred vsako trditvijo vpišite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna:

_____ Prevladujoči tip naravnega rastlinstva v Srednji Evropi, pred naselitvijo ljudi, je bil listnati gozd.

_____ Negativni vplivi kislega dežja so močnejši pri listavcih kakor iglavcih.

_____ Izmed vseh območij Evrope so ljudje najbolj spremenili naravno rastlinstvo v Severni Evropi.

(2 točki)

20. Na sliki 9 v Prilogi k Izpitni poli 1 so s črkami A, B in C označena območja skupin prsti v Evropi glede na nekatere lastnosti. K naštetim lastnostim pripišite ustrezno črko območja.

_____ plitve prsti:

_____ vlažne prsti:

_____ prsti ploskega podnebja:

(2 točki)

21. Imenujte tip prsti na območju, ki je na sliki 9 v Prilogi k Izpitni poli 1 označeno s črko C. Pojasnite pomen te prsti za kmetijstvo.

Tip prsti: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

Evropa 2

22. Opišite tri značilnosti nizozemskega kmetijstva.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

23. Izmed naravnih dejavnikov obkrožite tistega, ki je najbolj vplival na rabo tal na sliki 10 v Prilogi k Izpitni poli 1:

relief

podnebje

naravno rastlinstvo

Obkrožite državo, v kateri je najbolj razširjena oblika kmetijstva, ki jo prikazuje slika 10 v Prilogi k Izpitni poli 1:

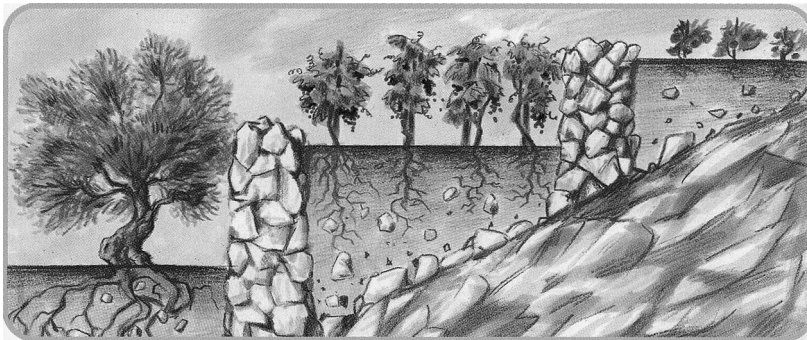
Grčija

Irska

Ukrajina

(2 točki)

24. Slika 5 prikazuje enega izmed načinov kmetovanja v Južni Evropi. Opišite vzrok za tak način kmetovanja v preteklosti in razlog za njegovo opuščanje v sedanjosti.

Slika 5

(Vir: Senegačnik, J., 1999: Živim v Evropi, str. 61. Modrijan. Ljubljana)

Opis vzroka: _____

Razlog za opuščanje: _____

(2 točki)

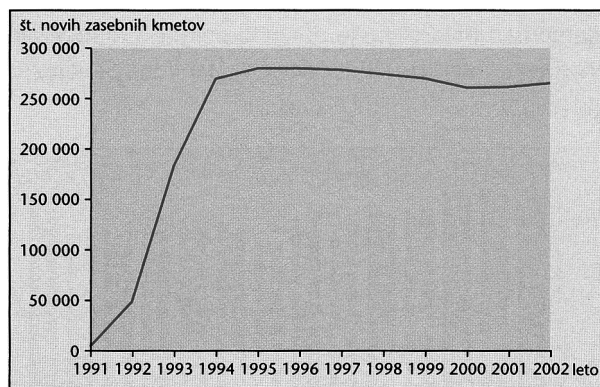
25. V Južni Evropi je zelo razširjeno namakalno kmetijstvo, ki vpliva na vodni pretok sredozemskih rek. Napišite letni čas, v katerem je vpliv tega kmetijstva na vodni pretok največji. Pojasnite, zakaj je sprememba v vodnem pretoku največja v napisanem letnem času.

Letni čas: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

26. Slika 6 prikazuje gibanje števila novih zasebnih kmetov v eni izmed evropskih držav. Obkrožite regijo Evrope, v kateri leži ta država, in razložite vzrok za hitro rast števila novih zasebnih kmetov med letoma 1991 in 1994:

Slika 6

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 51. Modrijan. Ljubljana)

Severna Evropa

Zahodna Evropa

Vzhodna Evropa

Razlaga: _____

(2 točki)

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran